

Sygn. akt II UK 291/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku I. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 marca 2017 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 13 października 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni
kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 13 października 2015 r. oddalił apelację organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 14 stycznia 2015 r., którym zmieniono zaskarżoną przez ubezpieczoną I. C. decyzję organu rentowego z dnia 18 czerwca 2014 r. i przyznano ubezpieczonej prawo do przeliczenia emerytury na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm., dalej jako ustawa o emeryturach i rentach).

W wyrokach Sądów *meriti* przyjęto, że emeryt urodzony przed dniem 1 stycznia 1949 r., który osiągnął powszechny wiek emerytalny i kontynuował ubezpieczenie oraz wystąpił o emeryturę zwykłą po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do ustalenia emerytury w oparciu o art. 55 w związku z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach. Taka sytuacja wystąpiła w sprawie ubezpieczonej, urodzonej w dniu 9 kwietnia 1940 r, która pobierała wcześniejszą emeryturę na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 stycznia 1990 r. w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn nie dotyczących zakładów pracy (Dz.U. Nr 4, poz. 27), przyznaną decyzją organu rentowego z dnia 29 sierpnia 1991 r., a po ukończeniu 60 roku życia kontynuowała zatrudnienie i z wnioskiem o przyznanie emerytury w wieku powszechnym wystąpiła w dniu 16 marca 2012 r. W ocenie Sądów orzekających, art. 55 ustawy o emeryturach i rentach nie przewiduje warunku kontynuowania zatrudnienia bezpośrednio po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego ani warunku ciągłości zatrudnienia. Istotne jest samo podleganie ubezpieczeniom społecznym po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy, zaskarżając go w całości oraz wnosząc o jego uchylenie w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie odwołania ubezpieczonej i orzeczenie o zwrocie spełnionego przez organ rentowy świadczenia oraz o zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 55 ustawy o emeryturach i rentach przez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że warunek kontynuowania ubezpieczeń emerytalnych i rentowych po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego, spełnia osoba, która w chwili osiągnięcia tego wieku nie pozostawała w tym ubezpieczeniu.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że przepis art. 55 ustawy o emeryturach i rentach, a w szczególności rozumienie

pojęcia „kontynuacja ubezpieczenia emerytalnego i rentowego” po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego wymaga dokonania wykładni, gdyż wbrew zwykłemu, potocznemu rozumieniu tego pojęcia, w orzecznictwie sądów występuje odmienna od siebie interpretacja. Sądy orzekające, pojęcie „kontynuacja ubezpieczenia emerytalnego i rentowego po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego” utożsamiają z pojęciem „podlegania ubezpieczeniu po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego” i taka wykładnia jest aktualnie wiodąca w orzecznictwie sądów powszechnych. Natomiast, w ocenie skarżącego, gdyby zamiarem ustawodawcy było przyznanie uprawnienia z art. 55 ustawy dla emerytów, niezależnie od tego czy w dacie ukończenia powszechnego wieku emerytalnego pozostawali w zatrudnieniu, lecz zatrudnili się oni w pewien czas po zakończeniu powszechnego wieku emerytalnego, to przepis ten nie odwoływałby się do kontynuacji ubezpieczenia – lecz do podlegania ubezpieczeniu po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczona wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie na jej rzecz od skarżącego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej uzasadnił istnieniem potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych

wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (por. postanowienie z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365 czy z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienie z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz.43). Ponadto powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. W rozpoznawanej sprawie skarżący uzasadniając wniosek w tym zakresie powołał się jedynie na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 października 2015 r., III AUa (...), którego nie dołączył do skargi podnosząc, że pozostaje on w opozycji do wykładni art. 55 ustawy o emeryturach i rentach przyjętej przez Sądy obu instancji w tej sprawie oraz akceptowanej powszechnie w orzecznictwie sądów powszechnych, zaś Sąd Najwyższy nie rozpoznawał jeszcze sprawy o zbliżonym stanie faktycznym i prawnym.

Mimo, iż skarżący wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów to nie występuje ta przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Skarżący nie kwestionuje, że wykładni art. 55 ustawy o emeryturach i rentach, zgodnie z którym ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53, dokonywał Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie, odnosząc się przede wszystkim do możliwości kilkakrotnego przechodzenia na

emeryturę. Nie budzi zatem wątpliwości, że ubezpieczony urodzony przed dniem 1 stycznia 1949 r., który osiągnął powszechny wiek emerytalny, kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę dopiero po dniu 31 grudnia 2008 r., może złożyć wniosek o wyliczenie tego świadczenia niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą (por. uchwałę z dnia 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 257 z glosą D. Ciszewskiej i W. Ciszewskiego Praca i Zabezpieczenie Społeczne 2014 nr 9, s. 39-42). Identyczne stanowisko wyrażone zostało w późniejszych wyrokach Sądu Najwyższego między innymi z dnia 10 lipca 2013 r., II UK 424/12 (LEX nr 1341674), z dnia 7 listopada 2013 r., II UK 143/12 (niepublikowany), z dnia 9 września 2013 r., II UK 23/13 (LEX nr 1375193), z dnia 19 marca 2014 r., I UK 345/13 (LEX nr 14552280), z dnia 18 września 2014 r., I UK 27/14 (LEX nr 1537287) oraz z dnia 8 lipca 2015 r. (Monitor Prawa Pracy 2015 nr 10, s. 549-550).

Skarżący nie kwestionuje tych poglądów, skupiając się wyłącznie na interpretacji zwrotu „kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego”. W ocenie skarżącego, ustawodawca uzależniając wyliczenie prawa do emerytury według nowych zasad (art. 26 w związku z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach), przewidział, że prawo to będzie przysługiwało osobom, które w dacie osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego będą pozostawały w zatrudnieniu i opłacały z tego tytułu składki. Natomiast przepis art. 55 ustawy o emeryturach i rentach wymaga, aby ubezpieczony po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego pozostawał w ubezpieczeniu. Stąd skierowany jest przede wszystkim do ubezpieczonego, który kontynuuje ubezpieczenie i nie występuje o emeryturę powszechną, mimo spełnienia warunków z art. 27 ustawy (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2016 r., II UK 78/15, LEX nr 2041117). To oznacza, że art. 55 ustawy o emeryturach i rentach nie wprowadza warunku nieprzerwanego pozostawania w ubezpieczeniu po nabyciu uprawnień do wcześniejszej emerytury, w dacie ukończenia wieku emerytalnego oraz w okresie bezpośrednio następującym po tym dniu. W komentowanym przepisie mowa bowiem o kontynuowaniu ubezpieczenia po osiągnięciu przewidzianego w art. 27

wieku emerytalnego. Zatem przedstawione w skardze kasacyjnej wątpliwości co do wykładni art. 55 ustawy o emeryturach i rentach w kontekście interpretacji zwrotu „kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego” nie spełniają wymogów dla przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., ponieważ treść powołanego przepisu jest możliwa do wyinterpretowania za pomocą obowiązujących reguł zwykłej wykładni prawa.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego po myśli art. 98 k.p.c.